

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Vaikuttavuutta työterveysyhteistyöllä – vaikuttavan työterveysyhteistyön indikaattorit ja hyvät käytännöt (ESR 2015-2018)

Yhtenä hankkeen tuotoksena syntyivät työterveysyhteistyön indikaattorit. Indikaattorit ovat kuvailevia työterveysyhteistyön toimivuuden mittareita. Tulemme jatkossa edelleenkehittämään indikaattoreita.

Indikaattoreiden pohjalta on tulossa alkuvuodesta 2019 työterveysyhteistyön arviointityökalu kaikkien saataville. Arviointityökalun avulla työpaikka ja työterveyshuolto saavat palautteen kera kehittämissuhteiden työterveysyhteistyönsä tilasta.

Työterveysyhteistyön keskeiset sisällöt ja indikaattorit:

Toimintatietous

Toimintatietous on edellytys toimivalle työterveysyhteistyölle. Se tarkoittaa sekä työpaikan että työterveyshuollon yhteistä ymmärrystä, millä työpaikan toiminnan tekijöillä on merkitystä työhyvinvointiin, työn sujuvuuteen ja tuottavuuteen. Tämä on pohja työterveysyhteistyön tarpeiden ja tavoitteiden määrittelylle, joihin toiminta puolestaan perustuu.

Toimintatietous sisältää myös työpaikan erilaisten vahvuuksien (esimerkiksi: johtamisen, esimiestyön, työn organisoinnin, työpaikan toiminnan, terveyden ja työkykyä tukevien työskentelytapojen, osaamistason, yhteisöllisyyden, suunnitelmallisuuden ja joustavuuden) tunnistamisen ja hyödyntämisen työterveysyhteistyössä.

Työpaikan toimintatiedon ja siihen sisältyvän terveys- ja työkykyystiedon käyttö edellyttää työpaikan ja työterveysyksikön osaamisen yhdistämistä. Samoin yhteistyötä ja yhteistä osaamista tarvitaan työpaikan ja työterveysyksikön yhteisestä toiminnasta kertyvän toiminta- sekä kokemustiedon käytössä. Samoin työpaikan ja työterveysyksikön yhteisestä toiminnasta kertyvän toiminta- ja kokemustiedon hyödyntämisessä tarvitaan yhteistyötä ja yhteistä osaamista.

Indikaattorit

- 1) Työpaikan toiminta (tavoitteet, työn organisointi ja työtehtävät) on perustana työterveysyhteistyölle.
- 2) Työterveysyksikön monialainen asiantuntemus on tunnistettu ja hyödynnetty työterveysyhteistyössä työpaikan terveellisuuden ja työkykyisyyden edistämiseksi.
- 3) Työpaikan eri työtehtävien sisällöt sekä niiden merkitys henkilöstön työterveydelle ja -kyvyille on tunnistettu työterveysyhteistyössä.
- 4) Työpaikan vahvuuksia hyödynnetään työterveysyhteistyössä.
- 5) Työpaikan eri ammattiryhmien työn kuormittavuustekijät on tunnistettu työterveysyhteistyössä.
- 6) Työpaikan arjessa osataan joustavasti yhdistää työpaikan ja työterveysyksikön asiantuntemusta ja osaamista eri tilanteissa.
- 7) Työterveysyhteistyö vastaa työpaikan työterveys- ja työkykytarpeita.
- 8) Työpaikan toimintatietoa hyödynnetään työterveysyhteistyössä.
- 9) Työterveysyhteistyöstä kertynyttä tietoa hyödynnetään.
- 10) Työpaikan henkilöstön työkyvyn tuen kohteita arvioidaan työterveysyhteistyössä.
- 11) Työterveysyhteistyössä sovitut käytännön toimintatavat vastaavat työkyvyn tuen tarpeita.

Organisaatorakenne ja sen ominaispiirteet

Työpaikan organisaatorakenne toimii työterveysyhteistyön pohjana. Organisaatorakenteesta tunnustetaan, keiden on tärkeä olla aktiivisina toimijoina työterveysyhteistyössä yhdessä sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Työpaikan organisaatorakenne määrittää toiminnan vastuut ja nivoo työterveysyhteistyön osaksi työpaikan toimintaa.

Indikaattorit

- 1) Työterveysyhteistyössä tarkastellaan työpaikan organisaatorakenteen ominaispiirteitä työterveystarpeita tunnistettaessa ja määriteltäessä.
- 2) Työterveysyhteistyössä on tunnistettu ne toimijat, joiden on tärkeää olla toteuttamassa yhteistyötä.
- 3) Työterveysyhteistyöhön osallistuvat ne toimijat, joiden on tärkeää olla toteuttamassa yhteistyötä.

Yhteistyörakenteet ja vuorovaikutteisuus

Toimivassa työterveysyhteistyössä päätöksenteko ja suunnitelmallinen toiminta edellyttävät yhdessä sovittua yhteistyörakennetta. Yhteistyörakennetta sovittaessa tulee huomioida sekä työterveysyhteistyöstä vastaavat ja sitä toteuttavat toimijat. Yhteistyön rakenteet ja sitä konkretisoivat toimintatavat sovitetaan vastaamaan työpaikan työterveystarpeita ja yhteisiä tavoitteita.

Työterveysyhteistyön toteuttaminen käytännössä on monitasoista ja moniulotteista yhteistyötä, johon eri yhteyksissä sisältyy yksilö-, yhteisö-, ja organisaatioyhteistyötä. Yhteistyörakenteita ja toimintatapoja sovittaessa tulee tunnistaa muun muassa yhteistyötarpeet työpaikan muuhun työsuojelu- ja työhyvinvointitoimintaan, jotta asiantuntijuus tulee hyötykäyttöön työpaikan tarpeiden mukaisesti.

Yhteistyörakenteista ja toimintatavoista sopiessa olennaista on niiden selkeys, läpinäkyvyys ja toimivuus arjessa sekä yksilö-, yhteisö- ja työpaikkanäkökulmasta että suhteessa yhteistyölle asetettuihin tavoitteisiin.

Indikaattorit

- 1) Työterveysyhteistyössä tulee olla selkeät yhdessä sovitut roolit ja vastuut.
- 2) Työterveysyhteistyön rakenteet ovat toimivia.
- 3) Yhteistyörakenteet vastaavat työterveysyhteistyön tarpeita.
- 4) Sovitut yhteistyörakenteet ohjaavat toimintaa yksilön, eri työyhteisöjen ja koko työpaikan näkökulmasta.
- 5) Työterveysyhteistyössä sovitut toimintatavat edistävät toiminnan suunnittelua, seuranta ja arviointia.
- 6) Työterveysyhteistyössä sovitut toimintatavat edistävät työkyvyn seuranta niin työpaikan kuin yksilön työkyvyn näkökulmasta.
- 7) Sovitut toimintatavat tukevat yhteisten tavoitteiden saavuttamista.

- 8) Työterveysyhteistyön rakenteet tukevat arjen toimintaa.

Toiminnan sykli

Toiminnan syklillä kuvataan työpaikan (esim. vuositason) toiminnan rytmi ja sen mahdolliset vaikutukset terveyteen ja työkykyyn. Syvempi ymmärrys työpaikan toiminnasta mahdollistaa sen, että työterveysyhteistyönä toteutettava toiminta sovitetaan oikea-aikaisesti työpaikan toimintaan ja siinä tunnistetaan ennakoiden työkyvyn kannalta olennaiset asiat.

Indikaattorit

- 1) Työpaikan toiminnan rytmi on tunnistettu työterveysyhteistyön johtamisessa.
- 2) Työterveysyhteistyössä toteutettavat toimenpiteet on sovitettu oikea-aikaisesti yksilö-, yhteisö-, ja työpaikkatasolla.

Toimintaa ohjaavat käytännöt

Työterveysyhteistyön perustana on työpaikan toiminnalleen luoma strategia, siihen kytkeytyvät eri toimintasuunnitelmat ja sen yhtenä osana työterveysyhteistyötä ohjaavat käytännöt.

Indikaattorit

- 1) Työpaikan työhyvinvointistrategia näkyy työterveysyhteistyössä.
- 2) Työhyvinvointistrategia nivoutuu osaksi työpaikan johtamista, toimintaa, työsuojelutoimintaa ja työterveysyhteistyötä.
- 3) Työhyvinvointistrategia ohjaa työterveysyhteistyötä työpaikan toiminnan arjessa.
- 4) Työterveysyhteistyölle on asetettu konkreettiset tavoitteet.
- 5) Työterveysyhteistyössä arvioidaan toteutettua toimintaa, työterveysyhteistyön rakenteita ja tapaa tehdä työterveysyhteistyötä käytännössä.
- 6) Käytännön muutoksia työterveysyhteistyössä voidaan tehdä ketterästi.
- 7) Työkyvyn ylläpitämiseen liittyvät toimet käsitellään työterveysyhteistyössä.
- 8) Työpaikan työkyvyn tukemiseen laaditut ohjeet toimivat käytännön työterveysyhteistyössä.
- 9) Työpaikan henkilöstöön kohdistuvat työkyvyn tuen toimintaohjeet ovat selkeitä käytännön työn kannalta.
- 10) Työpaikan työkyky- ja työhyvinvointitavoitteet on selkeästi määritelty.
- 11) Työkyvyn tukemisen mahdollisuudet työterveysyhteistyön arjessa on tunnistettu.
- 12) Työterveysneuvottelun mahdollisuudet hyödynnetään työterveysyhteistyössä.

- 13) Työterveysneuvottelussa tehtyjä ratkaisuja seurataan ja arvioidaan työterveysyhteistyössä.
- 14) Työterveysyhteistyössä tunnistetaan työpaikan työkyky- ja työhyvinvointiin liittyviä riskejä.
- 15) Työterveysyhteistyössä käytetään työn muokkausmahdollisuuksia keinona tukea osatyökykyisen työhön paluuta.
- 16) Työterveysyhteistyössä hyödynnetään eri kuntoutusmahdollisuuksia.

Ennakoiva toiminta

Työpaikan toiminnan tulevaisuuden tarkastelun osana työterveysyhteistyötä on edellytys ennakoivalle toiminnalle, jossa keskiössä ovat henkilöstön turvallisuus, terveys ja työkyky. Perustan suunnittelulle muodostaa käytössä oleva yhteinen tietopohja.

Indikaattorit

- 1) Työterveysyhteistyölle on asetettu yhteiset, tavoitteen mukaiset määrälliset ja laadulliset mittarit.
- 2) Työpaikan tulevaisuuden suunnitelmat on otettu huomioon työpaikan henkilöstön työkyvyn ennakkosuunnitelmissa.
- 3) Työterveysyhteistyössä on tunnistettu tarvittavat tiedot työkyvyn tuen ennakoivan toiminnan suunnitteluun.
- 4) Tarvittavat tiedot ovat yhteisesti käytettävissä työkyvyn tuen ennakoivassa suunnittelussa.
- 5) Työterveysyhteistyönä toteutetun toiminnan seuranta ja arviointi on systemaattista.

Arvopohja

Työpaikan arvopohja luo perustan sen toiminnalle, työterveysyhteistyölle ja yhteisen toimintakulttuurin muodostumiselle sekä edistämiselle.

Indikaattorit

- 1) Työpaikan arvot tukevat työterveysyhteistyötä ja sen käytännön toteutusta arjessa.
- 2) Työpaikan ja työterveysyksikön edustajien yhteistyö eri yhteyksissä, yksilö-, yhteisö- ja työpaikkatasolla, on osallisille läpinäkyvää ja luonnollinen osa työpaikan arkea.